COOL ART WALK

Coolsingel Rotterdam

June 2021

Art Index Rotterdam

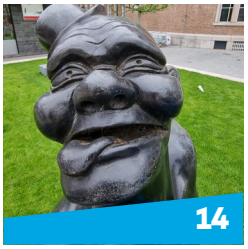

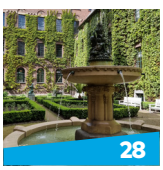

artindexrotterdam.nl
artindexrotterdam.nl/tours.html
@artindexrotterdam @artinrotterdamtour

COOL[singel] ART WALK

De 3e Art Index Rotterdam x CBK Rotterdam 'DIY **COOL[singel] ART WALK**' is een wandeling op de heringerichte Coolsingel.

We volgen de **publieke kunst** en fraai teruggeplaatste kunstwerken uit de Sculpture International Rotterdam en Stadscollectie. Uiteraard is er ook aandacht voor ▶**geschiedenis, architectuur, en stadsontwikkeling.**

De Coolsingel is als Coolvest jaren de buitengrens geweest van de middeleeuwse stad.
100 jaar geleden gefaseerd gedempt om als stadsboulevard allure te geven aan de snelgroeiende havenstad. Tot mei 1940 was al het modern vermaak geconcentreerd op en rond de levendige Coolsingel. Het Stadhuis, het voormalige Postkantoor, de Beurs, Hotel Atlanta en het
Erasmushuis (HBU-gebouw) doorstonden het bombardement. In het wederopbouwplan werd de Coolsingel een centrale verkeersas.

West 8, ontwerpbureau voor stedenbouw en landschapsarchitectuur, kreeg in 2014 de opdracht om de **Coolsingel als boulevard haar originele allure terug te geven**, en hier een fijn verblijfsgebied te creëren voor de Rotterdammers.

10 april 2021 is de vernieuwde stadsboulevard met internationale uitstraling
officieel heropend. De verkeersruimte voor de auto is compacter gemaakt, de vrijgekomen ruimte is ingericht als esplanade voor fietsers en voetgangers.
Wij zien 'een boulevard met allure' vooral als een proces. Nu ervaar je al de rust door het afgenomen autoverkeer. Is er meer levendigheid door groen en zitgelegenheid overal is. De mozaïek bestrating en speciale verlichting brengt sfeer, net zoals de kunst!

Performer Wim Konings hervatte woensdag 26 mei (10-jarig jubileum als omroeper) zijn wekelijkse taak. Door de grote glimmende megafoon - een performancesculptuur van het Scandinavische kunstenaarsduo Elmgreen en Dragset - klonk stipt 12 uur weer de magische boodschap,
'It is never too late to say sorry" op de Coolsingel.

Wie het verleden vergeet, verliest de toekomst
De route loop je zelf. Volg de kunst, kijk met andere ogen en ervaar de COOL ART WALK als een tijdreis in een eeuwig veranderende stad.

Plezier en deel gerust jouw ervaring met ons,
Erika & Anne-Marie

Toch liever op pad met een kunstgids?
Dat kan, mail tours@artindexrotterdam.nl voor een privé Coolsingel Art Tour (maximaal 10 personen.)

Juni 2021 ©Art Index Rotterdam

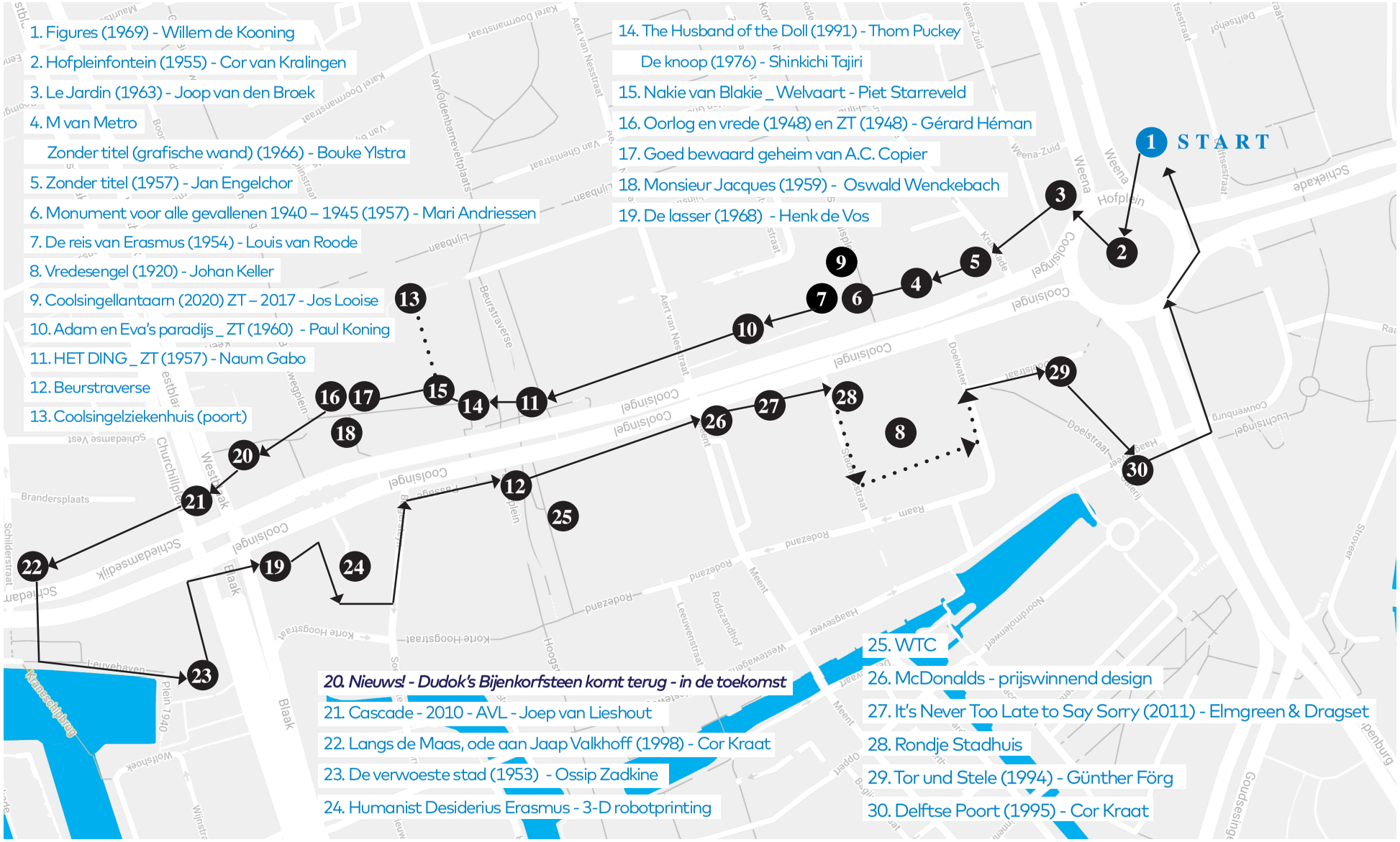
1. Figures (1969) - Willem de Kooning
2. Hofpleinfontein (1955) - Cor van Kralingen
3. Le Jardin (1963) - Joop van den Broek
4. M van Metro
Zonder titel (grafische wand) (1966) - Bouke Ylstra
5. Zonder titel (1957) - Jan Engelchor
6. Monument voor alle gevallenen 1940 – 1945 (1957) - Mari Andriessen
7. De reis van Erasmus (1954) - Louis van Roode
8. Vredesengel (1920) - Johan Keller
9. Coolsingellantaarn (2020) ZT – 2017 - Jos Looise
10. Adam en Eva's paradijs _ ZT (1960) - Paul Koning
11. HET DING _ ZT (1957) - Naum Gabo
12. Beurstraverse
13. Coolsingelziekenhuis (poort)
14. The Husband of the Doll (1991) - Thom Puckey
De knoop (1976) - Shinkichi Tajiri
15. Nakie van Blakie _ Welvaart - Piet Starreveld
16. Oorlog en vrede (1948) en ZT (1948) - Gérard Héman
17. Goed bewaard geheim van A.C. Copier
18. Monsieur Jacques (1959) - Oswald Wenckebach
19. De lasser (1968) - Henk de Vos
1 START
20. Nieuws! - Dudok's Bijenkorfsteen komt terug - in de toekomst
21. Cascade - 2010 - AVL - Joep van Lieshout
22. Langs de Maas, ode aan Jaap Valkhoff (1998) - Cor Kraat
23. De verwoeste stad (1953) - Ossip Zadkine
24. Humanist Desiderius Erasmus - 3-D robotprinting
25. WTC
26. McDonalds - prijswinnend design
27. It's Never Too Late to Say Sorry (2011) - Elmgreen & Dragset
28. Rondje Stadhuis
29. Tor und Stele (1994) - Günther Förg
30. Delftse Poort (1995) - Cor Kraat

1. Reclining Figure, Seated Woman, Standing Figure (1969) - Willem de Kooning - (SIR) Weena 103-151, op verhoogd plantsoen
2. Hofpleinfontein (1955) - Cor van Kralingen - Hofplein
3. Le Jardin (1963) - Joop van den Broek - (BKOR) Kruiskade 9
4. M van Metro - Op straat bij alle entrees metrostations
   Zonder titel (grafische wand) (1966) - Bouke Ylstra - (BKOR) in metrostation Beurs
5. Zonder titel (1957) - Jan Engelchor - (BKOR) Coolsingel 63
6. Monument voor alle gevallenen 1940 – 1945 (1957) - Mari Andriessen- (SIR) Stadhuisplein 16
7. De reis van Erasmus (1954) - Louis van Roode - (BKOR) Stadhuisplein 2
8. Vredesengel (1920) - Johan Keller - (BKOR) Coolsingel 40
9. Coolsingellantaarn (2020) ZT – 2017 - Jos Looise - Tussen Hofplein en Schilderstraat
10. Adam en Eva's paradijs _ ZT (1960) - Paul Koning - (BKOR) Coolsingel 69A
11. HET DING _ ZT (1957) - Naum Gabo - (SIR) Beursplein 33, voor de Bijenkorf
12. Beurstraverse - Koopgoot
13. Coolsingelziekenhuis (poort) - Lijnbaanplein
14. The Husband of the Doll (1991) - Thom Puckey - (SIR) Coolsingel 117
    De knoop (1976) - Shinkichi Tajiri - (SIR) Coolsingel 117
15. Nakie van Blakie _ Welvaart - Piet Starreveld - (BKOR) Coolsingel 117
16. Oorlog en vrede (1948) en ZT (1948) - Gérard Héman - (BKOR) Coolsingel 119
17. Goed bewaard geheim van A.C. Copier - Coolsingel 123, trappenhuis en in Donner
18. Monsieur Jacques (1959) - Oswald Wenckebach - (SIR) Coolsingel 123
19. De lasser (1968) - Henk de Vos - op de wand (zijde Metrostation Beurs -Westblaak)
20. ***Nieuws! - Dudok's Bijenkorfsteen komt terug - in de toekomst Coolsingel 213-215***
21. Cascade - 2010 - AVL - Joep van Lieshout - (SIR) kruising Coolsingel en West Blaak
22. Langs de Maas, ode aan Jaap Valkhoff (1998) - Cor Kraat - (BKOR) Schilderstraat 5
23. De verwoeste stad (1953) - Ossip Zadkine - (SIR) Leuvehaven 1
24. Rondje Schielandhuis, Humanist Desiderius Erasmus - 3-D robotprinting - (Rotterdam Partners) Coolsingel 114
25. WTC - Beursplein 37
26. McDonalds - prijswinnend design - Coolsingel 44
27. It's Never Too Late to Say Sorry (2011) - Elmgreen & Dragset - (SIR) Coolsingel 42
28. Rondje Stadhuis - Coolsingel 40-44
29. Tor und Stele (1994) - Günther Förg - (SIR) Doelstraat 253
30. Delftse Poort (1995) - Cor Kraat - (BKOR) Galerij 15

Juni 2021 ©Art Index Rotterdam

1

Reclining Figure, Seated Woman, Standing Figure (1969)
Willem de Kooning

(SIR) Weena 103-151, op verhoogd plantsoen

JJe zou zomaar voorbij lopen aan die drie monumentale sculpturen, van de in Rotterdam geboren en getogen wereldberoemde kunstenaar Willem de Kooning, daar in het gras. Toen hij 80 jaar werd is als eerbetoon hier de Seated Woman geplaatst. Door een bruikleen van de Willem de Kooning Foundation, kreeg zij in 2005 gezelschap van een staand en liggend figuur. Samen vormen zij nu een eenheid aan het Weena.

De beelden zijn geabstraheerde weergaven van mensfiguren, waarbij de expressieve uitdrukkingskracht voorop staat. Koonings sculpturen, net als zijn schilderijen, zijn ontstaan in een **spontane beweging** - zonder schetsen of voorstudies.

Hij boetseerde de beelden met drie paar handschoenen over elkaar omdat hij zijn eigen handen te klein vond. Het werken met klei zag Kooning als **ruimtelijk schilderen**, klei als dikke verf.

Als je goed kijkt kan je zijn manier van werken aflezen aan het afgietsel. Lagematen van rolletjes klei, bevestigd aan de geknede romp, de komvormige indrukken van een duim, zelfs de uitvergrote **vingerafdrukken** tekenen zich af in de bronzen huid. Het verwijst allemaal naar de menselijke hand.

Willem de Kooning vertrok op 22 jarige leeftijd naar Amerika. In de jaren vijftig werd hij één van de bekendste vertegenwoordigers van het dan nieuwe Abstract Expressionisme. Na zijn overlijden werd in 1998 de Rotterdamse kunstacademie (Blaak 10) hernoemd tot Willem de Kooning Academie.

West 8 – City Lounge

West 8 gaf een uitwerking aan het gemeentelijke 'city lounge' beleid. Op de Coolsingel zie je zo dat de verkeersruimte voor de auto aan de oostzijde ligt en compacter is gemaakt. De vrijgekomen ruimte aan de westzijde van de trambaan is ingericht als esplanade voor fietsers en voetgangers met ornamentele lantaarns. De mozaïek bestrating voor het Hilton is representatief voor het uiteindelijke resultaat.

2

Hofpleinfontein (1955)
Cor van Kralingen

Hofplein, in het midden van het verkeersplein

Wees voorzichtig bij het oversteken, maar bekijk de fontein gerust van dichtbij. Het is een geschenk aan Rotterdam van Rederij van Ommeren voor hun honderdjarig bestaan. Ontworpen door stadsarchitect Koops (1902 - 1974). Beeldhouwer Cor van Kralingen kreeg de opdracht voor het beeldhouwwerk. Hij zette acht water- en landdieren, van mosselkalksteen, in het gras bij de acht hoeken van het bassin. De dieren doen dienst als goten voor de waterafvoer. Voor de spuiters van het fonteinbekken ontwierp Van Kralingen gestileerde waterlelies, gemaakt van smeedijzer door kunstsmid Karl Joseph Gellings.

Onder de waterspiegel is verlichting aangebracht. Geregeld kleuren zij het water in de fontein, passend bij de feestelijkheden in de stad. In de kelder onder de fontein zit het verlichtingssysteem, zuivering en de pomp. Het water wordt vanuit de waterkelder rondgepompt en gefilterd. Een fijn idee, want de Rotterdammers plonzen hier graag in het water, als er iets te vieren valt.

Tijdens de wederopbouwperiode ontwierp Cor van Kralingen reliëfs en gevelstenen in Rotterdam in een figuratieve stijl. Op het dak van Blaak 28 kan je een paardje zien van zijn hand.

Hofplein in de toekomst

Als één van de 7 groene stads-projecten, gaan Juurlink + Geluk het drukke verkeer-splein transformeren naar een verblijfsgebied met grasvlakken en pleinachtige ruimten met bomen. In hun ontwerpvoorstel blijft de fontein het hart van het vernieuwde Hofplein. Het plein zelf is bestemd voor ons wandelaars; auto's, bussen, fietsers en trams kunnen er omheen. Het Hofplein wordt een schakel in het nieuwe groene raamwerk voor het centrum van de stad, dat zich uit via de Blaak, de Coolsingel en het Hofbogenpark.

©Juurlink en Geluk – Schetsontwerp vergroening Hofplein

Juni 2021 ©Art Index Rotterdam

3

Le Jardin (1963) - Joop van den Broek

(BKOR) Kruiskade 9, in gevel 1e verdieping Hilton hotel

West 8 - Gedeelde ruimte

Op de schaal van Rotterdam is de gedeelde buitenruimte op de belangrijkste boulevard van de stad een revolutie. De Coolsingel is ook verlengd van Hofplein tot aan Witte de Withstraat, waardoor de gezellige stadsstraten de Meent en de Witte de With aan elkaar verknoopt zijn. Het Churchillplein is als verkeersplein opgeheven zodat de esplanade ononderbroken doorloopt richting de Erasmusbrug.

De fraaie lobby van het door Hugh Maaskant ontworpen luxe hotel, is publiek toegankelijk. Achter de trap is een glazen blokkenwand met spiegels die lijkt te verwijzen naar de verwoesting en wederopbouw van de stad. Van buitenaf aan de Kruiskade, zie je op de 1e etage Le Jardin. Het is 32 meter lang en bestaat uit 19 glaspanelen van gekleurd glas wat een landschap toont. Vraag bij de receptie of de glaswand van dichtbij mag bekijken.

Van den Broek ontwikkelde als glaskunstenaar een nieuw procedé door ruwe stukken glas en glasafval te gebruiken voor een expressief effect. Hij maakte onder andere werk voor Hilton hotels in Amsterdam, Rotterdam, Berlijn, Londen en Teheran. Vraag bij de receptie of je zijn glaswand van dichtbij mag bekijken.

4.1

M van Metro

Op straat bij alle entrees naar de Rotterdamse metrostations

Wist je dat Rotterdam het oudste en grootste metronetwerk van Nederland heeft?
Op 9 februari 1968 werd de eerste lijn, CS naar Zuidplein, geopend en was toen de kortste lijn in de wereld. De Coolsingel heeft twee metrostations, Stadhuis en Beurs.

In 1964 ontwierp Gemeentewerken architect Cor Veerling, verantwoordelijk voor de architectonisch-esthetische vormgeving van de metrowerken, de metro-M. Er werd bepaald nooit van de kleur en afmeting af te wijken zodat het letterbeeld een begrip zou worden.
Parijs heeft haar iconische metropolitain/metro-woordbeeld, wij hebben de M!

Gedeelde ruimte, Coolsingel-lantaarn (zie No 9) en nieuwe bestrating

Juni 2021 ©Art Index Rotterdam

4.2

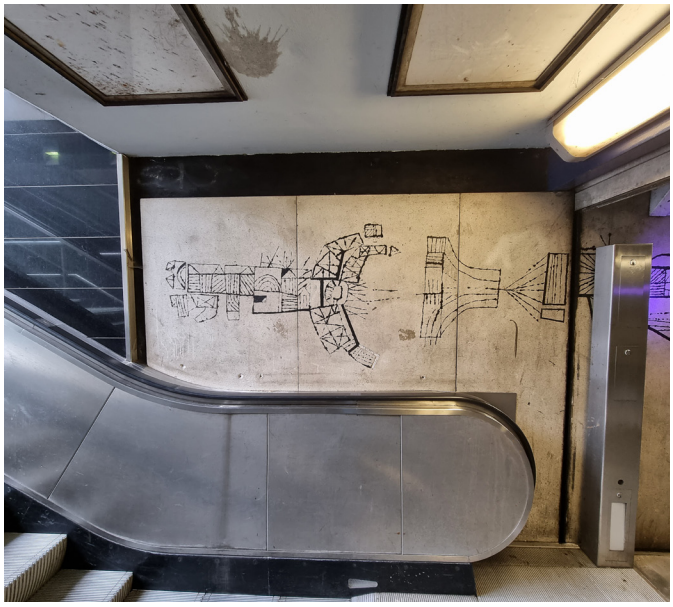

Zonder titel (grafische wand) (1966)
Bouke Ylstra

(BKOR) Coolsingel 45, in metrostation Beurs - stadhuispleinzijde

Tussen de trappartijen kan je een 'grafische wand' bekijken. Het is een ontwerp van de Rotterdamse kunstenaar Bouke Ylstra, ontstaan uit zijn vrije werk en de situatie in de bouw. De wand heeft het spontane nerveuze 'schrift' dat zijn etsen uit die periode kenmerkt. In de eigenhandig gepolijste spiegelgladde betonpanelen griefde hij lijnen die zijn opgevuld met een diepzwarte verf. Een prachtig contrast.

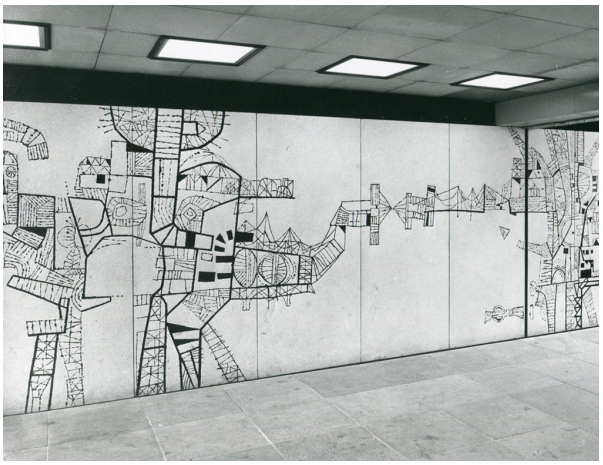

Al kijkend denk je misschien bij dit werk aan mens- of robotgestalten of schematische plattegronden, hefkranen, energie en circuits. De hoofdvormen van de aan de linker- en de rechterzijde geplaatste gestalten worden bepaald door dikke lijnen, die Ylstra met dunnere lijnen en enkele zwarte vlakjes heeft in- en aangevuld. De wand ontvangt zowel kunstmatig licht in het plafond als daglicht via de trappen. Negeer de toevoegingen van het publiek ;)

Bouke Ylstra bezocht de Rotterdamse Academie van Beeldende Kunsten, waar hij later ook zelf les gaf. Hij werkte als graficus, tekenaar en schilder, in opdracht voor gebouwen en voor de gebouwde omgeving.

5

Zonder titel (1957)
Jan Engelchor

Coolsingel 63, vrij voor gevel

In 1957 kreeg de Slavenburg's Bank een nieuw kantoor op de Coolsingel, ontworpen door architect Kees Elffers. De gevel werd verfraaid met een abstracte sculptuur. Gemaakt door beeldhouwer Jan Engelchor, die zei; 'Deze plastiek moet je zien als een poging om te spelen met onze gedachten, te spelen met vlakken, zonder dat u mij dwingt te geraken tot bijvoorbeeld een jongetje met konijn of een oude man met boompje'.

Het beeld heeft de status van autonome sculptuur, maar is eigenlijk een acht meter hoog bedrijfslogo. Het van geanodiseerd aluminium gemaakte sierwerk is opgebouwd uit de goudkleurige letters S en B (Slavenburg's Bank).

Het sculptuur wordt gezien als één van de hoogtepunten van de wederopbouwkunst in Rotterdam.
Jan Engelchor werkte na zijn studie aan de Rijksacademie, twee jaar bij Henri Matisse en exposeerde regelmatig. Startte als schilder, om in 1958 over te stappen naar beeldhouwkunst. Het Vrije Volk meldt dat hij 'is aangeraakt door het modernisme' en de penselen heeft vervangen door lasapparatuur. In 1961 werd hij in een NRC-recensie vergeleken met Arp, César en Tajiri (zie De knoop – No 14).

Juni 2021 ©Art Index Rotterdam

6

Monument voor alle gevallenen 1940 – 1945 (1957) - Mari Andriessen

(SIR) Stadhuisplein 16, op het vernieuwde plein

Het Monument voor alle gevallenen 1940 – 1945 is van Mari Andriessen, die een grote reputatie had opgebouwd met beelden die naar het verzet verwezen, zoals De Dokwerker (1952) in Amsterdam.

Hij ontwierp een beeldengroep bestaande uit een vrouw en twee mannen, waar hij in een later stadium nog een kind aan toevoegde om het geheel dynamischer te maken.

De vier figuren belichamen heden, verleden en toekomst: het verdriet om het verleden krijgt vorm in het gebogen hoofd van de vrouw, het kind verzinnebeeldt het wordende leven, de man in het midden deelt het verdriet van de vrouw, maar heeft tegelijk zijn arm om de man, die de toekomst tegemoet treedt en met de spade in de hand klaar is voor de wederopbouw. Het bronzen beeld is strategisch geplaatst, tussen het oude Stadhuis en de nieuwbouw van de Lijnbaan. Op de sokkel zijn de woorden 'Sterker door strijd' te lezen. Wilhelmina sprak deze woorden in 1945 na haar terugkeer uit Engeland en Rotterdam heeft ze als motto in haar stadswapen opgenomen. Op de andere zijde kan je een gedicht lezen dat Clara Eggink (1906 - 1991) bij het beeld schreef.

Dit monument vormt samen met De verwoeste stad (No 23) van Ossip Zadkine en Ongebroken verzet van Hubert van Lith (aan de Westersingel 1B), een ensemble rondom de oorlog en het verzet. Prinses Wilhelmina onthulde het beeld op 4 mei 1957.

West 8 Gebruiksflexibiliteit

De asymmetrische indeling van de boulevard is een enorme verbetering voor het gebruik van de Coolsingel als locatie voor events. De rijloper kan worden gebruikt voor zomercarnaval, demonstraties, de marathon. De esplanade kan, zonder dat het verkeer wordt stilgelegd, worden gebruikt voor vrijmarkten op Koningsdag en andere events. Voor festivals en huldigingen is het hele gebied met het Stadhuisplein en het Hofplein beschikbaar.

Mari Andriessen studeerde in 1923 af aan de Rijksacademie. Hij maakte reliëfs met Bijbelse voorstellingen, vlak en gestileerd. In de tweede helft van de jaren dertig kreeg hij andere opdrachtgevers en begon hij zijn beelden te modelleren, zodat ruimtelijke sculpturen ontstonden. De gebaren en de lichaamshoudingen van zijn beelden, werden steeds uitgesprokener. Andriessen zat in de Tweede Wereldoorlog in het verzet.

7

De reis van Erasmus (1954)
Louis van Roode

Stadhuisplein 2, op kopgevel
Holbeinhuis

De reis van Erasmus, een enorme wandmozaïek van Louis van Roode, bevat talrijke verwijzingen naar het leven van de wereldberoemde in Rotterdam geboren humanist, filosoof en schrijver Erasmus (1467- 1536). Het Holbein-pand is vernoemd naar Hans Holbein de Jonge (1497/98- 1543) die in Bazel tekeningen maakte in de marges van het boek De Lof der Zotheid (1515). Ook maakte hij door de jaren heen een reeks portretten van zijn vriend Erasmus.

In het glasmozaïek zie je twee stadsgezichten: Rotterdam en Bazel, de steden waar Erasmus respectievelijk zijn levensreis begon en voltooide. Erasmus besteedde een groot deel van zijn werkzame leven in Bazel. Erasmus te paard zou een verwijzing kunnen zijn naar zijn boek De Lof der Zotheid, want naar eigen zeggen ontstond het idee voor dit boek terwijl hij in 1509 te paard van Italië naar Engeland reisde om zijn vriend Thomas More te bezoeken, aan wie hij het boek opdroeg.

Tijdens de Wederopbouwperiode werkte de Rotterdamse kunstenaar Louis van Roode in opdracht voor de nieuwe architectuur. Hij vervaardigde vele muurschilderingen en mozaïeken, die de moderne bouwkunst sierden, maar die ook een eigen verhaal vertelden over natuur, cultuur, de mens en de kosmos. Hij is één van de grootste wandkunstenaars van zijn tijd. Meer van zijn werk is bijvoorbeeld te zien aan het Delftseplein 31 en de Westblaak 34.

Turen naar de overkant

Hier heb je goed zicht op de oostwand van de Coolsingel. Onze snelgroeiende handelsstad verdiende volgens de in 1906 aangetreden burgemeester Zimmerman (1869 - 1939) een representatief stadscentrum. Door de bouw van zowel het stadhuis als het naastgelegen postkantoor en de aanleg van de Meent, kon zo de verpauperde Zandstraatbuurt worden gesaneerd en werd de Coolvest gefaseerd gedempt. Beide gebouwen hebben gelukkig het bombardement van mei 1940 doorstaan.

Juni 2021 ©Art Index Rotterdam

8

Vredesengel (1920)
Johan Keller

(BKOR) Coolsingel 40, op toren van het stadhuis

Kijk eens naar het Stadhuis, een van de weinige Beau-Arts gebouwen in Nederland. Naar ontwerp van Henri Evers in neo-Renaissance stijl met neo-Romaanse en neo-Byzantijnse invloeden. Op de groene top van de 71,5 meter hoge toren staat een gouden Vredesengel met lauwerkrans, van beeldend kunstenaar Johan Keller (1863-1944).

De engel steekt fraai af tegen blauwe en grijze luchten en wordt vaak vergezeld door een wapperende vlag. Net na de eerste wereldoorlog werd er gekozen voor een 'Vredesfiguur' als herinnering aan de vrede die Neder-land wist te behouden door haar neutrale opstelling. In 1916 bestond de hoop dat bij de opening van het stadhuis in 1920 de vrede op aarde hersteld zou zijn, 'vandaar een engel'.

In 1979 is het bronzen beeld drastisch opgeknapt en bedekt met een nieuw laagje goud. Hiervoor werden 70 boekjes dubbeltoren goud (10 bij 10 cm) gebruikt. Een bliksemgeleider biedt de engel veiligheid.
Keller ontwierp meer voor het Stadhuis; de beelden Verdraagzaamheid en Onafhankelijkheid - Noorderhoek-paviljoen (links - achter het zittende standbeeld van Hugo de Groot); voor de binnenplaats Terracottareliëfs; boven de binnenplaatspoorten gevelbeelden De Tijd en de Plicht.

Schilder – Beeldhouwer Johan Keller studeerde in Amsterdam, Brussel en Florence en heeft in Parijs en Engeland gewoond. Werkte veel in opdracht van architecten om gebouwen te verfraaien met beeldhouwwerken.

West 8 - Nieuwe allure

Als inrichting voor de Coolsingel heeft West 8 gekozen voor warme natuursteen van kandla grès, die de bijzondere monumentale gebouwen van de Coolsingel doet stralen. Zowel het Hilton, de Bijenkorf, ABN Amro, het Stadhuis, het Postkantoor en alle flats uit de wederopbouw zijn gebouwd in lichtbeige natuursteentinten. Deze monumenten worden opgetild in de toon van de nieuwe buitenruimte. Door de nieuwe indeling is het mogelijk om een extra bomenrij toe te voegen waardoor .

Opvallend aan de nieuwe esplanade:
- mozaïek bestrating
- 23 nieuwe Coolsingel-lantaarns
- natuurstenen detaillering metro entrees en groenelementen
- geïntegreerde brede goudkleurige fietspad in twee-richtingen

9

Coolsingel-lantaarn (2020)
Architectenbureau West 8

Tussen Hofplein en Schilderstraat

Je hebt inmiddels al enkele Coolsingel-lantaarns gepasseerd. Leuk weetje is dat de twee historische lantaarns voor het stadhuis een directe inspiratiebron was voor Architectenbureau West 8 bij het ontwerpen van deze iconische straatverlichting.

Op 23 plekken tussen Hofplein en Schilderstraat staan de Coolsingel-lantaarns van 5,5 meter hoog en 1,5 meter in doorsnede op het breedste punt. Ze hebben een natuurstenen voet, waaruit drie groengrijze stalen staanders oprijzen. Die houden bovenin twee grote lichtringen met ledlampen in de lucht. Het motief van cirkels en lijnen sluit aan bij het mozaïek in de bestrating van de vernieuwde Coolsingel. Het verwijst ook naar de Rotterdamse versie van de Art-Deco stijl. De kleur van de natuurstenen voet sluit aan bij de gevels van het voormalige postkantoor (POST) en het monumentale ABN Amro-gebouw (Forum). In de vormgeving verwijst de lantaarn ook naar stijlaspecten en details van andere gebouwen en objecten langs de Coolsingel, zoals het stadhuis, de Beurs en het verdwenen Café de Unie (stond ter hoogte van nummer 75).

Is jou ons stadsmotto al opgevallen op de Coolsingel-lantaarn?

Juni 2021 ©Art Index Rotterdam

10

Adam en Eva's paradijs - ZT (1960)
Paul Koning

(BKOR) Coolsingel 69A, op zijgevels van gebouw

In 1960 plaatste architect J.J.P Oud, hoog tegen de blauw geglazuurde zijmuren van gebouw De Utrecht twee kalkstenen gevelbeelden van beeldhouwer Paul Koning.

Stilstaan bij
No 75 COOLSINGEL

Waarom? Opvallend is dat de woningen zowel aan de Coolsingelzijde als aan het achterliggende Sint Luciahof zijn gepland. Die aan de Coolsingelzijde worden brede flexibel indeelbare woningen met ruime terrassen. Aan de achterzijde komen diepere woningen met half verdiepte balkons. Het uiterlijk van de nieuwbouw is bepaald door het behoud van de stedenbouwkundige en architectonische waarden van het huidige gebouw. Zo blijven de schijven in blauw metselwerk aan de zijkanten van het huidige gebouw bewaard, inclusief de twee kunstwerken uit 1960 van Paul Koning.

Beide beelden bevatten een figuur met een boom. Links plant een man een boom, rechts plukt een vrouw de vruchten uit een boom. De twee beelden van 2 meter hoog, lijken te verwijzen naar Adam en Eva in het paradijs. De beelden stonden symbool voor de opdrachtgever, levensverzekeringmaatschappij Utrecht (later AMEV), die beiden de boomplanter in hun logo hanteerde.

De stijl van het beeldhouwwerk is figuratief. Een fri-vole toevoeging aan een verder strak en modernistisch kantoorgebouw. Door bestaande bouw (al lang geleden gesloopt) moest architect Oud het gebouw op een relatief diep en terug-liggend perceel ontwerpen. Door de hardblauwe stroken kon hij het gebouw duidelijk scheiden van naburige gebouwen. De aangebrachte gevelbeelden versterken dit gegeven.

Paul Koning was beeldhouwer, graficus, tekenaar en lithograaf. Hij volgde zijn opleiding aan de Rijksacademie. Figuur- en diervoorstellingen waren vaak het onderwerp van zijn werk.

Duurzaamheid

Ondanks de complexe ondergrondse situatie van de Coolsingel (hoofdwarmteleidingen, metrobuis, riolen) is er veel en nieuw groen. Door gebruik te maken van eigentijdse engineering is de ruimte onder het fietspad zowel waterbuffer als wortelruimte voor de nieuwe bomenrijen en het groen is. Zo draagt de Coolsingel in hoge mate bij aan de duurzaamheidsprincipes van microklimaat, water-berging, biodiversiteit.

Nieuw groen

Belangrijke sfeermakers van de Coolsingel zijn de indrukwekkende platanen die aan beide zijden van de weg staan. Zo'n 39 bomen maakten plaats voor onder meer de aanleg van de rijbaan voor auto's, maar langs de trambaan zijn 77 nieuwe platanen aangeplant. De bestaande monumentale en nieuwe bomen dragen zo samen bij aan het groene karakter van de boulevard.

Fietsen parkeren

Nieuwe inrichting is even wennen. De 'nietjes' langs de trambaan zijn bedoeld om je fiets tegenaan te parkeren.

Juni 2021 ©Art Index Rotterdam

11

Zonder titel (1957) ofwel HET DING - Naum Gabo

(SIR) Beursplein 33, voor de Bijenkorf

Bij de bouw van de Bijenkorf heeft architect Marcel Breuer meer ruimte gecreëerd voor de gevel aan de Coolsingel door de tweede rooilijn te markeren met een beeld van Rusland geboren Amerikaanse constructivistische beeldhouwer Naum Gabo.
Gabo maakte een ontwerp, dat naar eigen zeggen was ingegeven door de organische stuctuur van de plantenwereld. Hij vatte het beeld op als boom met een stam, wortels en takken. Het beeld heeft geen titel. Rotterdammers noemen dit wederopbouw monument ookwel de tulp of HET DING.

Gabo had een model van de ingewikkelde constructie gemaakt zonder berekeningen; ingenieurs van de TNO in Delft moesten er aan te pas komen om het model van 26 meter hoog en 40 ton zwaar op veiligheid te testen in een windtunnel. De plastiek zelf – door Gabo "een ideologische bijdrage tot het constructivisme" genoemd – kwam tot stand in de Hollandia constructiewerkplaatsen en machinefabriek in Krimpen aan den IJssel.
Tijdens de onthulling verkondigde Gabo dat het beeld de geestkracht en energie van de Nederlanders uitdrukte.

In 2017 is de sculptuur van Gabo grondig gerestaureerd door MeestersIn en in 2018 opgeleverd.
Naum Gabo, wiens oorspronkelijke naam Pevsner was, is de grondlegger van de moderne sculptuur, door concepten uit de exacte wetenschappen als inspiratiebron voor zijn kunst te gebruiken. Naast sculpturen maakte Gabo ook kinetische objecten. In 1910 bezocht Gabo Parijs en ontmoette avantgarde kunstenaars, waaronder Wassily Kandinsky. In 1922 – 1932 verbleef hij in Berlijn, waar hij in 1928 doceerde aan het Bauhaus. Verhuisde in 1946 naar Amerika, werd een Amerikaanse staatsburger.

12

Beurstraverse, ofwel Koopgoot

In de wederopbouwplannen uit de jaren 50 bedacht Van Traa al een ondertunneling van de drukke Coolsingel, voor het tegengaan van verkeersopstoppingen.

Bij de aanleg van de metro werd rekening gehouden met een ondergrondse passage. Zo kreeg metrostation Beurs twee stationshallen: Oude Binnenweg – Coolsingel en Beursplein-Van Oldenbarneveltstraat. Oorspronkelijk was de traverse uitsluitend een deel van de uitgang van metro-station Beurs. Tussen 1991 en 1996 is deze samen met het Beursplein aangepakt en aantrekkelijker gemaakt. Architect Pi de Bruijn maakte de stedenbouwkundige invulling en het Amerikaanse The Jerde Partnership ont-wierp de Beurstraverse, deels overkapt, deels ondergronds. In een slingerachtige beweging verbindt de Koopgoot de Lijnbaan met de Hoogstraat en ligt zo in het winkelhart van Rotterdam. Na sluit is de koopgoot in/uitgang van de metro en doorgangsroute in verschillende richtingen in de stad. Grote warenhuizen zoals C&A, WE, ZARA en de Bijenkorf hebben beneden-ingangen, waarlangs je naar het hogere niveau kan gaan - fijn als snelle doorsteek te gebruiken.

Juni 2021 ©Art Index Rotterdam

13

Coolsingelziekenhuis (poort) Lijnbaanplein

Op de plek van het recent gerenoveerde ABN-Amro bankgebouw en het nieuwe Forum Rotterdam werd in 1848 het Coolsingelziekenhuis geopend. Het modernste ziekenhuis van Europa, ontworpen door stadsarchitect Rose (1801-1877), was het eindpunt van de paardentram.

In mei 1940 werd het ziekenhuis zwaar verwoest. De buiten-muren stonden nog overeind, met aan de achterzijde de toegangspoort (officieel gebruikt om overleden personen weg te voeren).

Na het bombardement werd in de stad grootschalige sloop toegestaan in het kader van de wederopbouw. Tenminste 144 gebouwen die bouwtechnisch voldeden zijn in die periode gesloopt, net zoals de restanten van het Coolsingelziekenhuis. Een aantal ziekenhuispaviljoens doorstonden de oorlog en bleven tot eind 1960 in gebruik.

Na de sloop van de paviljoens kwam er in 1963 ruimte vrij voor een uitbreiding van de Lijnbaan, het huidige Lijnbaanplein. Tot die tijd liep de Lijnbaan uit op de blinde muur van het oude ziekenhuis. In 1970 werd de poort weer opgebouwd op zijn oorspronkelijke plek bij de oude plataan. Inmiddels is de poort een gemeentelijk monument en samen met de Lijnbaanplataan de enige tastbare herinnering aan het ziekenhuis.

De poort en boom op het Lijnbaanplein is zeker het ommetje waard rondom ABN Amro - Forum Rotterdam.

14.1

The Husband of the Doll
(1991 – 2018 teruggeplaatst 2021)
Thom Puckey

(SIR) Coolsingel 117, in het gras

Net een vliegende hemelbode zoals deze vrolijke naakte clown met zijn hoedje hier staat. Het beeld is van de Britse kunstenaar Thom Puckey.

De nieuwe Coolsingel heeft mini-parkjes.

Op herkenbare plekken aan de Coolsingel zijn 'pocketparks' aangelegd. Kleine groenplekken met verrassende, nieuwe mogelijkheden zoals zitgelegenheid. In het grasparkje voor het monumentale ABN-Amro/ Forum is in januari 2021 kunst teruggeplaatst.
Tijdens de werkzaamheden aan de Coolsingel (mei 2018 – begin 2021) stonden de kunstwerken The Husband of the Doll van Thom Puckey, De Knoop van Shinkichi Tajiri en Monsieur Jacques van Oswald Wenckebach, tijdelijk in de tuin van CultuurWerkplaats Tarwewijk. De eerste twee staan inmiddels in het groen en de laatste op het trottoir voor huidige Donner.

Hoewel figuratief laat Puckey's werk zich door zijn raadselachtigheid niet gemakkelijk te doorgronden. De titel The Husband of the Doll (De echtgenoot van de pop) lijkt te verwijzen naar een sprookje of een kinderverhaal. De echtgenoot heeft wel iets weg van een stripfiguur, maar Puckey verwijst ook naar de beeldhouwkunst. Denk aan het danseresje van Degas, de Eros op Piccadilly Circus in Londen of de Mercurius van Giambologna.

Door de ranke zweefhouding te koppelen aan een clown maakt hij een dwars beeld. Het natura-listische lichaam gaat over in de opvallend karikaturale kop met een weemoedige uitstraling. Intussen is wel de oude vakkennis nodig om het beeld in balans te houden. Ambachtelijkheid, humor, kunsthistorische traditie en vervreemding gaan hier hand in hand.

Thomas William Puckey studeerde aan de Londense Slade School of Fine Art en het Royal College of Art. Vestigde zich in 1978 in Nederland waar hij werkt als beeldhouwer en docent. Puckey maakt vooral werk voor de openbare ruimte. Zijn kunstwerken zijn in veel Nederlandse steden te vinden.

Juni 2021 ©Art Index Rotterdam

14.2

De knoop (1976 - 2018 teruggeplaatst 2021) - Shinkichi Tajiri

(SIR) Coolsingel 117, in het gras

Shinkichi Tajiri heeft tientallen jaren kunstwerken in knoopvorm gemaakt. De knoop werd in de jaren negentig zijn handelsmerk ge-noemd. Er zijn diverse betekenissen aan De knoop toegek-end. Als symbool voor verbondenheid, omarming, harmonie of een moeilijke situatie, lastige kwestie, probleem of een worsteling. Als magisch symbool of voor spankracht. In de Japanse cultuur staat de knoop centraal in de erotische bondagecultus. Tajiri zei: "Ik wil dat mensen zelf betekenis kunnen geven aan mijn kunstwerken. Met mijn 'knopen' wil ik een helder statement maken, zorgen voor onmiddellijke communicatie tussen werk en beschouwer. De knoop is een fasci-nerende vorm van kracht en voor iedereen begrijpelijk. Het maakt niet uit of ik een knoop in Tokio of in de Braziliaanse jungle neerzet."

De Amerikaanse beeldhouwer Shinkichi Tajiri, zoon van Japanse immigranten, vocht tijdens de oorlog vocht hij in Europa, vestigde zich in Parijs en nadien in Baarlo, Noord-Limburg. Van 1948 tot 1949 studeerde Tajiri in Parijs bij Ossip Zadkine (zie zijn werk No 24). Daarna bij Fernand Léger en vervolgens aan de Académie de la Grande Chaumière. In diezelfde periode kwam hij in contact met de Cobra-groep, waarmee hij exposeerde in het Stedelijk Museum Amsterdam. Nadat hij zich in 1956 in Nederland had gevestigd, exposeerde hij met Wessel Couzijn (werk aan Weena 457) en Carel Visser (werk aan Westersingel 38-41) onder auspiciën van De Nieuwe Ploeg. Tajiri gold als een belangrijke Nederlandse beeldhouwer met een expressieve eigen stijl in sculpturen, te zien in museale omgeving en in de openbare ruimte.

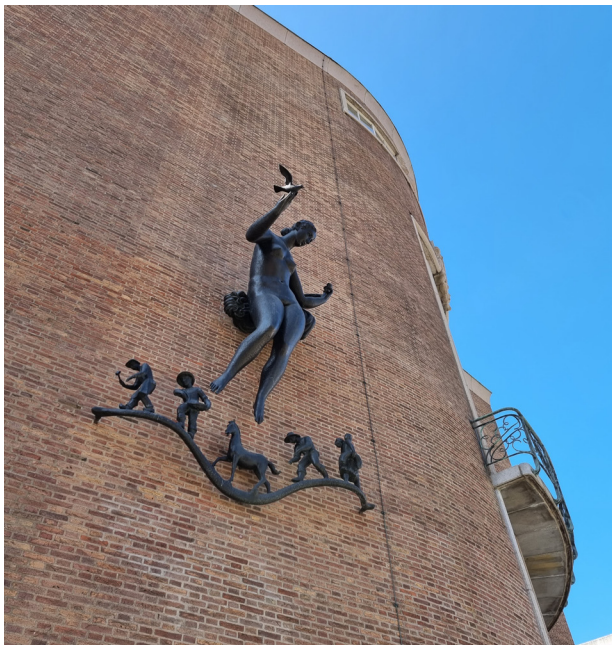

15

Welvaart _ Nakie van Blakie
Piet Starreveld (

(BKOR) Coolsingel 117, aan gevel

In de wederopbouwperiode speelde naast de havenactiviteiten het bankwezen een belangrijke rol. In de jaren vijftig werd er een rij bankgebouwen neergezet ten westen van het bankgebouw van R. Mees & Zoonen. Dit bankgebouw aan Blaak 10 had het bombardement doorstaan en huisvest nu de Willem de Kooning Academie.

Piet Starreveld's beeld Welvaart, ofwel 'het Nakie van Blakie' en 'Bank-Bil-Jet', werd in 1953 aangeboden aan de gemeente. In 1979 verhuisde het beeld van de Blaak naar het kantoor van de AMRO Bank aan de Coolsingel. Dat gebouw dateert uit 1949 en werd gebouwd door de Rotterdamse Bank, die in 1964 fuseerde met de Amsterdamse Bank.

Zoals in deze periode gebruikelijk was, had ook dit kunstwerk een symbolische lading. De vrouw is het symbool voor de welvaart en houdt een aanvliegende vredesduif in de hand. Aan haar voeten is een fries aangebracht met een zaaier, een smid, een ploeger een steigerend paard en een vrouw die schoven wegdraagt. Deze symbolen verbeelden de voorspoed, die de stad en het land om zich heen zagen of verwachten in die naoorlogse jaren en waar de bank- en het bedrijfsleven aan zouden bijdragen.

Piet Starreveld was behalve als beeldhouwer ook actief als medailleur, graficus, kunstschilder en glaskunstenaar. In de oorlog werkte hij mee aan illegale verzetsuitgaven van Albert Helman. Starreveld opereerde ook wel onder het pseudoniem Lucas Vandervelde.

Juni 2021 ©Art Index Rotterdam

16

Oorlog en vrede (1948) en Zonder Titel (1948) - Gérard Héman

(BKOR) Coolsingel 119, op de daklijst

Voor dit werk moet je een beetje afstand nemen van de gevel om het goed te kunnen bekijken.
Beeldhouwer Gérard Héman maakte voor op de daklijst van het bankgebouw een gevelornament genaamd Oorlog en Vrede, maar ook boven en naast de hoofdingang werden grote gevelreliëfs van hem geplaatst.

Daklijst

Héman had uit Zweden grote blokken graniet en een aantal hakkers laten overkomen. In zijn atelier hakten zij een 14 meter lang reliëf, wat in 1948 werd aangebracht op het dak. De compositie is geïnspireerd op de barokkunst.
Uiterst rechts ligt de gestalte van een dode man. Deze groep verbeeldt de Oorlog, de Dood en de Waanzin. Aan de linkerkant is een nimfachtige vrouwenfiguur weergegeven, met een palmtak in de hand te paard gezeten. De betekenis hiervan is respectievelijk Vrede, Vruchtbaarheid en Welvaart.

Hoofdingang (Donner)

Naast de monumentale dakreliëf met symbolen van vrede, welvaart, oorlog en de dood maakte Héman ook boven en naast de hoofdingang grote gevelreliëfs. Dit werk kreeg geen titel, maar sluit iconografisch aan op de daklijst. Centraal boven de ingang is Mercurius afgebeeld, de god van de handel. Hij wordt links geflankeerd door Vrouwe Verkeer, herkenbaar aan anker, vleugel en rad. Aan de linkerzijde van het portaal worden de symbolen Landbouw en Veeteelt weergegeven door middel van Flora (de godin van de bloemen), een koe met op haar rug een kind dat appels van een boom plukt, en een pauw. Aan de rechterzijde van het portaal is Zeevaart en Visserij weergegeven door middel van vissen, meeuwen, een zeilscheepje en een eenhoorn, met een kind erop. De aanwezigheid van kinderen kan worden uitgelegd als een verwijzing naar het nageslacht, dus naar de toekomst. Dat het hier vooral gaat om de glorieuze toekomst van Rotterdam, maken de overige sierstenen van Héman duidelijk, die net onder de daklijst te zien zijn. Op de linkerflank van het gebouw, aan de kant van de rivier, wordt nog eens gerefereerd naar de haven door een triton en een zeemeermin met daartussen het wapen van Rotterdam. Aan de stadszijde bevindt zich het wapen van Amsterdam, geflankeerd door een faun en een nimf.

Gérard Héman was een beeldhouwer, schilder en tekenaar, die in Rotterdam de kunstacademie doorliep. Hij werd geboren in Duisburg, maar verhuisde later naar Schiebroek. Héman was al jong bezig met houtsnijwerk, waardoor de invloed van Duitse barokke volkskunst merkbaar is in zijn werk.

17

Goed bewaard geheim van A.C. Copier

Coolsingel 123, in trappenhuis en boekhandel Donner

Blikvanger vanuit Donner's atrium is het magnifieke raam van A.C. Copier (Leerdam Glas), een kunstwerk dat door de renovatie voor het publiek is ontsloten. Neem je de Coolsingelzijde entree dan zie je vanaf de begane grond het fraaie trappenhuis met ramen. Ga hier links Donner binnen en als je door de winkel richting Binnenwegplein loopt, zie je halverwege aan je rechterhand onder het plafond nog meer Copier ramen hangen met haventhema.

ABN-Amro bankgebouw

Het rijksmonument uit 1949 maakt nu onderdeel uit van Forum Rotterdam. Het oude bankgebouw is verbouwd door Wessel de Jonge Architecten. Zo'n 5.000 m2 kantoorruimte is in het monument her-ontwikkeld. Hiernaast bevinden zich de entrees voor kantoren en woningen uit de nieuwbouw. Boekhandel Donner huurt hier 3.700 m2 en is daarmee de grootste boekwinkel van Nederland.

Forum Rotterdam

De nieuwbouw van Forum Rotterdam (O.M.A. – Rem Koolhaas) staat direct aan de Lijnbaan en op de huidige Van Oldenbarneveltplaats expeditie-hof dat achter het monumentale bankgebouw ligt. Het niet monumentale hoekpand en het bruggebouw aan de Lijnbaan zijn deels gesloopt. De winkels aan de Lijnbaan hebben een glazen pui en zijn dieper door de nieuwbouw op de Van Oldenbarnevelthof. Aan de kant van de Koopgoot zijn twee enorme liften waarin vrachtwagens naar een ondergrondse bevoorradingsstraat worden gebracht.

Het voormalige ABN-bank torentje uit 1976 in het midden is omgetoverd tot een wooncomplex met 103 huurwoningen, met witte golvende balkons.

Juni 2021 ©Art Index Rotterdam

18

Monsieur Jacques (1959 - 2018, terug-geplaatst 2021)
Oswald Wenckebach

(SIR) Coolsingel 123, op het trottoir

Oswald Wenckebach vervaardigde Monsieur Jacques in 1956. Het beeld kwam in 1959 in Rotterdam terecht, nadat het te zien was geweest als onderdeel van de Nederlandse inzending op de wereldtentoonstelling van 1958 te Brussel.
De sculptuur is geen portret van een werkelijk bestaand persoon, maar de verbeelding van een zelfvoldane burgerman: de borst vooruit, de neus omhoog en de hoed in de handen op de rug. Wenckebach maakte een reeks kleine sculpturen, waarin Monsieur Jacques een rol speelt. Zo is er onder andere de 'Jacques met zorgen' en de 'Jacques met vakantie'.

De serie van kleine bronzen beelden in verschillende houdingen is in bezit van Museum Boijmans Van Beuningen. Monsieur Jacques kwam aan zijn naam, doordat het beeldje 'Jacques op vakantie' de maker deed denken aan de dichter Jacques Bloem (1887 – 1966, partner van Clara Egging (No 6 - gedicht)). Monsieur Jacques is de stereotype van de Nederlandse kleine man. In elk beeldje wordt een bepaalde karaktertrek uitgelicht en uitvergroot weergegeven. Monsieur Jacques aan de Coolsingel is een typisch zelfvoldane burgerman, die ieders sympathie weet op te roepen.
Ludwig Oswald Wenckebach ging rond 1910 in de leer bij zijn oom, de schilder Willem Wenckebach en volgde zijn kunstopleidingen in Haarlem en Wenen. In 1919 keerde hij terug in Nederland en ging in Schagen wonen. Daar maakte hij kennis met de beeldhouwer John Rädecker (kunst - Baden Powelllaan 14) , die hem aanzette om te gaan beeldhouwen. Vanaf de jaren vijftig ontwikkelde hij een eigen, figuratieve stijl. Rond 1955 werd Wenckebach benoemd tot Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw.

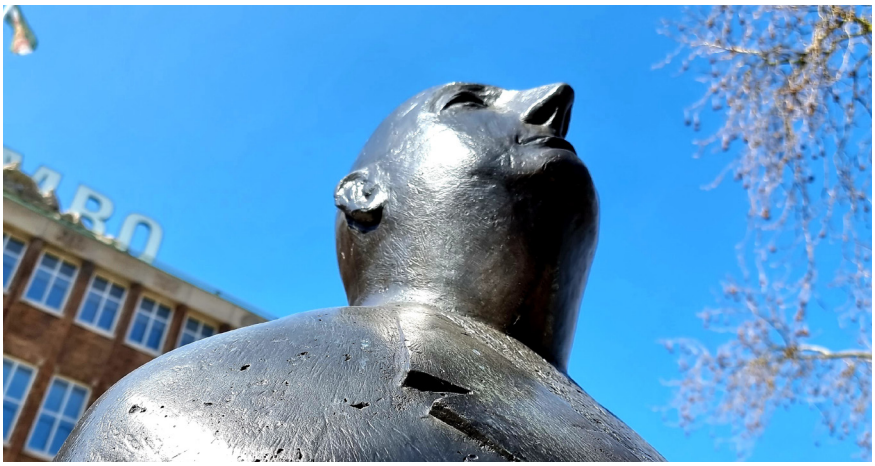

19

De lasser (1968)
Henk de Vos

(BKOR) Coolsingel 216-219, op de wand (zijde Metrostation Beurs -Westblaak/Binnenwegplein)

Op de kopwand aan de zijde Metrostation Beurs- Binnenwegplein/Westblaak is een gevelreliëf aangebracht dat is ontworpen door kunstenaar Henk de Vos. De voorstelling van een lasser in een liggende positie is samengesteld uit elementen van ruw gelaten, grijs Beiers graniet. Prachtig! Deze bevinden zich vóór een donker vlak van gepolijst en decoratief bewerkt graniet. Vermoedelijk heeft De Vos willen verwijzen naar de arbeiders, die de metrolijn realiseerden. Het reliëf ontving aanvankelijk natuurlijk strijklicht, maar in de jaren '80 is de ingang overbouwd, waardoor veel van het invallende daglicht is weggenomen.
Het is leuk om dit werk goed te bekijken – roltrap op, roltrap af - negeer de toevoegingen van het publiek ;)

Henk de Vos, vertrok eind jaren dertig, kort na zijn opleiding aan de kunstacademie in Rotterdam, uit Nederland. Hij kwam in Nederlands-Indië terecht en werd na zijn omzwervingen en krijgs-gevangenschap in 1949 gerepatrieerd, waarna hij in Rotterdam aan de slag ging als kunstenaar. Hij was boekillustrator, graficus en decorontwerper. Maar ook actief in de monumentale kunst met betonreliëfs, gobelins, mozaïeken en wandplastieken in perspex. In 1961 werd hij docent aan de academie en werkte tot aan zijn pensioen in 1976.

Juni 2021 ©Art Index Rotterdam

20

Nieuws! - Dudok's Bijenkorfsteen komt terug op Coolsingel Historisch Genootschap Roterodam

In de toekomst - ter hoogte
Coolsingel 213-215, op het trottoir

Aan het Churchillplein (voormalige Van Hogendorpsplein), werd in 1930 het door architect Dudok ontworpen iconische 'Magazijn De Bijenkorf' geopend. Het 'modernste warenhuis van Europa', een paleis van glas en steen, vol luxe producten uit de hele wereld. Het gebouw werd grotendeels verwoest door het bombardement in mei 1940, toen opgelapt en uiteindelijk midden jaren vijftig gesloopt nadat de Bijenkorf verhuisde naar nieuwbouw aan de Coolsingel 105. Zo ontstond er ruimte voor verkeer en een venster op de Maas.
Het enige tastbare restant van het imposante warenhuis is de 23 ton wegende gevelsteen van kunstenaar Hendrik van den Eijnde (1836-1939). Na omzwervingen stond de steen jaren bij het Bijenkorf distributiecentrum in Woerden. Door inzet van het Historisch Genootschap Roterodamum komt de Bijenkorfgevelsteen terug naar Rotterdam.
Op 12 september 2019 is de steen op een takelwagen naar de firma Meesters in Tienhoven vervoerd. De kosten van de gehele operatie worden geschat op €50.000. Roterodamum is bezig met het werven van fondsen.
Na de restauratie zal de gevelsteen op een sokkel komen te staan, zodat de afbeeldingen van onder andere arbeiders en ambachtslui, van twee kanten kan worden bewonderd op de vernieuwde Coolsingel. De tijdelijke locatie is waar Dudok's glazen paleis heeft gestaan, dat is tegenwoordig ter hoogte van de paviljoens met City Lens en casino Fair Play. Uiteindelijk zal de steen een definitieve plek krijgen in de herontwikkeling van project HART 010.

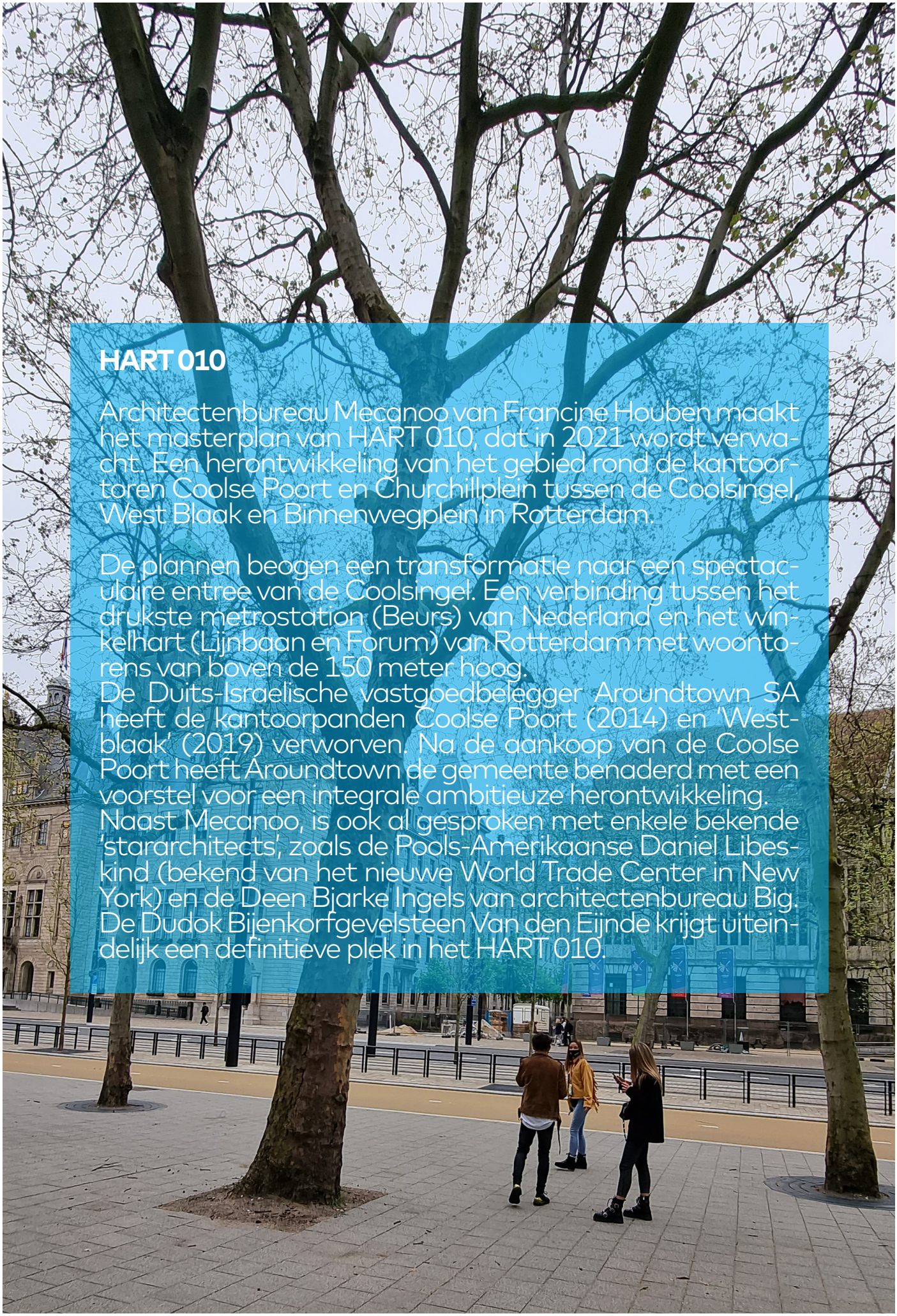

HART 010

Architectenbureau Mecanoo van Francine Houben maakt het masterplan van HART 010, dat in 2021 wordt verwacht. Een herontwikkeling van het gebied rond de kantoortoren Coolse Poort en Churchillplein tussen de Coolsingel, West Blaak en Binnenwegplein in Rotterdam.

De plannen beogen een transformatie naar een spectaculaire entree van de Coolsingel. Een verbinding tussen het drukste metrostation (Beurs) van Nederland en het winkelhart (Lijnbaan en Forum) van Rotterdam met woontorens van boven de 150 meter hoog.
De Duits-Israelische vastgoedbelegger Aroundtown SA heeft de kantoorpanden Coolse Poort (2014) en 'Westblaak' (2019) verworven. Na de aankoop van de Coolse Poort heeft Aroundtown de gemeente benaderd met een voorstel voor een integrale ambitieuze herontwikkeling. Naast Mecanoo, is ook al gesproken met enkele bekende 'stararchitects', zoals de Pools-Amerikaanse Daniel Libeskind (bekend van het nieuwe World Trade Center in New York) en de Deen Bjarke Ingels van architectenbureau Big. De Dudok Bijenkorfgevelsteen Van den Eijnde krijgt uiteindelijk een definitieve plek in het HART 010.

21

Cascade - 2010
AVL - Joep van Lieshout

(SIR) Trottoir – kruising Coolsingel en West Blaak

Atelier Van Lieshout ontwikkelde voor het centrum het acht meter hoge sculptuur Cascade. Het polyester beeld zijn achttien op elkaar gestapelde olievaten die samen een monumentale zuil vormen. Uit de levensgrote vaten druipt een stroperige massa, waarin de gestalten zijn te ontwaren van een twintigtal menselijke figuren.
Als inspiratiebron noemt Van Lieshout overwinningszuilen, vooral de Pestsäule in Wenen. Cascade is ook een verwijzing naar een carrièrewedloop, die inhoudelijk verband houdt met Slave City, een langlopend kunstproject van Van Lieshout, dat bestaat uit veel verschillende onderdelen en samen een dystopisch wereldbeeld toont – deels te zien in AVL's beeldenpark aan de Keileweg. De oorspronkelijke locatie van dit beeld was aan de overkant van het viaduct, in de nabijheid van

22

Langs de Maas, ode aan Jaap Valkhoff (1998) Cor Kraat

(BKOR) Schilderstraat 5, op trottoir, schuin tegenover de voormalige Oase-bar

De in Crooswijk geboren Jaap Valkhoff trad al op jonge leeftijd op als accordeonist. Samen met zijn zussen en broer speelde hij in dansgelegenheden, zoals 'Alcazar' en de 'Cosmopoliet' aan de Schiedamsedijk. Hij schreef vele liedjes. 'Hand in hand, kameraden' en 'Langs de Maas' zijn liedjes, die nu nog steeds een bijzondere betekenis hebben voor de stad. In de jaren vijftig begon hij met zijn broer een aantal cafés. De legendarische 'Oase-bar' hier in de Schilderstraat, was de bekendste. Schuin tegenover de voormalige Oase-bar staat nu het kunstwerk Langs de maas, ode aan Jaap Valkhoff.

Kunstenaar Cor Kraat verdiepte zich in het leven van Japie Valkhoff en zijn liedjes.
Hij verbeeldde dit door in de rode plaat van het beeld een sterk geabstraheerde vorm van een uitgetrokken accordeon uit te sparen, als symbool voor het theater en het uitgaansleven. In de blauwe plaat kun je een schip ontdekken. De kleur verwijst naar de zee en de nacht. In de grijze plaat is het profiel van Jaap Valkhoff herkenbaar. De kleur grijs staat voor glas en cement, de basiselementen van de herbouwde stad.

Cor Kraat volgde zijn opleiding aan de Rotterdamse Academie van Beeldende Kunsten. Van 1979 tot 1992 werkte hij in het kunstenaarscollectief Kunst & Vaarwerk met Hans Citroen en Willem van Drunen. Kunst & Vaarwerk legde zich toe op monumentale kunst in de stad. In deze route zit nog een werk van Kraat, No 30 – De Delfse Poort (1995).

Maritiemkwartier

Als het aan West 8 had gelegen was de Coolsingel helemaal doorgetrokken tot aan de Erasmusbrug. Met de verlenging tot aan de Schilderstraat zijn de Meent en de Witte de Withstraat aan elkaar verknoopt en is het Churchillverkeersplein opgeheven.

Steek de Schiedamsedijk over richting het water van de Leuvehaven. Rechts zijn aan de waterkant bouwwerkzaamheden gaande voor een nieuw gebouw: het Leuvepaviljoen met daarin een Haveninformatiepunt van het Havenbedrijf, twee horecagelegenheden en openbare werkplaatsen van het Maritiem Museum. Ook de buitenruimte wordt deels vernieuwd. Hiermee wordt de Leuvehaven, de rand van het Maritiem District, een groener en levendigere plek en sluit aan bij de verlengde Coolsingel.

Juni 2021 ©Art Index Rotterdam

23

De verwoeste stad (1953)
Ossip Zadkine

(SIR) Leuvehaven 1, op plein

Dit beeld is één van de beroemdste internationale oorlogsmonumenten.
De verwoeste stad is de belichaming geworden van het gebombardeerde Rotterdam.
Zadkine maakte dit oorlogsmonument in 1947 als terracottabeeldje van 70 cm hoog.
In 1949 raakte de toenmalige directeur van De Bijenkorf, meneer Van der Wal, zo onder de indruk van het ontwerp dat hij een grote bronzen uitvoering aankocht. Deze werd anoniem aan de gemeente Rotterdam geschonken.

Op 15 mei 1953 werd De verwoeste stad onthuld door burgemeester Van Walsum. Het beeld is geplaatst op Plein 1940, een locatie die door beeldhouwer Ossip Zadkine is uitgekozen doordat het hier wordt omgeven door de gehavende stad en vanwege het uitzicht op de Leuvehaven: zo verbindt het haven en stad, en heeft het een uitzicht met lucht en water. 25 jaar na schenking werd de naam van de schenker bekend. Het beeld werd geschonken uit dankbaarheid voor de weder-zijdse relatie tussen De Bijenkorf en Rotterdam. Voor ons is dit standbeeld ook een beetje een monument voor de 700 Joodse Bijenkorf-medewerkers die zijn vermoord in de 2e wereldoorlog. Tegenwoordig staat het Zadkinebeeld in een 'enorme spotlight'.

In het oeuvre van Ossip Zadkine neemt De verwoeste stad een bijzondere plaats in. Het is niet alleen zijn grootste sculptuur, maar ook één van de meest overtuigende uitingen van wat hem als kunstenaar bezighield.

Beeldhouwer Ossip Zadkine ontwikkelt in het Interbellum (van november 1918 tot september 1939) een geometrische stijl, die van het kubisme is afgeleid. Vanaf 1930 wordt zijn werk steeds barokker en ruimtelijker. Als de Tweede Wereldoorlog uitbreekt vlucht Zadkine naar de Verenigde Staten. Daar maakt hij zijn eerste doorboorde figuren. Terug in Parijs blijkt dat veel van zijn werk uit het atelier is verdwenen of verwoest. Vanaf die jaren werkend in Parijs ontwikkelt hij zich tot één van de meest invloedrijke beeldhouwers van de moderne kunst

24

Humanist Desiderius Erasmus
3-D robotprinting

(Rotterdam Partners)
Coolsingel 114, tuin Schielandshuis

Het Erasmushuis (1939) was na het iconische gebouw van de Bijenkorf (1930) het tweede gebouw dat Dudok realiseerde aan het Churchillplein (voormalige Van Hogendorpsplein). Het gebouw overleefde het bombardement.

Loop langs het Erasmushuis met een 35 meter hoge toren van 12 verdiepingen en een lagere vleugel die op 6 meter hoge pilaren staat. Later is de zwarte aanbouw toegevoegd. Pssst, "misschien moet iemand de huidige huurders influisteren dat Dudok's pilaren er voor zorgden dat de doorkijk in tact bleef van de Coolsingel naar de tuin van het Schielandshuis".

In juli 1945 werd het bronzenbeeld van Erasmus, op de stoep van de Coolsingel geplaatst. Hierop besloot de hoofdhuurder, de Hollandsche Bank Unie, het gebouw te sieren met de naam Erasmushuis, maar door de drie-letterige lichtreclame die tot 2011 op het dak stond, is het pand bij Rotterdammers vooral bekend als het HBU-gebouw.
In 1964, toen de metro werd aangelegd, is het Erasmusbeeld verwijderd.
Inmiddels staat er in de verborgen tuin van het Schielandshuis een evenbeeld van Erasmus, een grasgroen exemplaar, vervaardigd door een gigantische 3D-printer. Met behulp van een hoogwerker werd een scan gemaakt van het origineel Erasmus (1622) van beeldhouwer Hendrick de Keyser, dat inmiddels definitief op het Grotekerkplein 5, naast de Laurenskerk, staat.

En nu je toch in de tuin van het Schielandhuis bent, is het leuk om in het souterrain van de Rotterdam Tourist Information, de maquette van Rotterdam te bekijken. Je ziet zo alle nieuwbouw projecten geaccentueerd en krijgt een goed overzicht van de stad en de verlengde Coolsingel.

Het Schielandhuis is één van de oudste historische gebouwen van Rotterdam. In 1665 een baken tussen water en land, nu ingepakt tussen moderne hoogbouw! Loop je om het Schielandhuis heen dan tref je op de stoep aan de Korte Hoogstraat 31 een ruiterstandbeeld aan van graaf Willem IV op een steigerend paard op bakstenen sokkel. Kunstenaar Willem Verbon maakte de graaf van Henegouwen in 1990.

Juni 2021 ©Art Index Rotterdam

25

WTC

Beursplein 37

Het Beursgebouw van architect STAAL, werd in 1940 opgeleverd. De schade door een bom inslag kon worden hersteld. Voor de trappen zie je nog de bominslagmarkering.
Bovenop de beurszaal is in 1986 het groene World Trade Center gebouwd.
De gevel aan de Coolsingelzijde wordt vernieuwd.

In april 2021 opende in het WTC, Postillion Hotel Rotterdam. Naast het bestaande Congrescentrum hebben zij 168 kamers.

Dinsdag 13 april 2021 zijn de nieuwe bordesroltrappen van World Trade Center Rotterdam voor het eerst in gebruik genomen. Uniek in Nederland. Het zijn de allereerste roltrappen in de buitenlucht die het bordes volgen en dus zowel diagonaal als horizontaal verplaatsen.

WTC Rotterdam is al langere tijd bezig met de verduurzaming van het monumentale gebouw. De revitalisatie van het entreegebied maakt onderdeel uit van het grote masterplan waarmee WTC Rotterdam wordt klaargemaakt voor de toekomst.

Leuk om even de nieuwe bordesroltrappen te nemen, meld je bij de receptie en vraag of je de hal van binnen mag bekijken.
Boven aan de trappen heb je goed zicht op de het Beursplein, de Koopgoot, Coolsingel, ABN-Amro/Forum en 'pocketpark' met de beelden van Puckey en Tajiri. En op de Bijenkorf met Naum Gabo's DING.

Architect Breuer heeft de gevelvlakken geperforeerd met smalle spleetvensters die een decoratief effect hebben doordat smog op de gevel een patroon achterlaat. Nee!, de met een honingraatvormig motief bekleedde Bijenkorfgevels zal nooit worden schoonge-spoten.

Het standbeeld van de zittende staatsman Gijsbert Karel van Hogendorp (1867) gemaakt door kunstenaar Jozef Geefs staat voorlopig in depot. Waar en wanneer het terug keert is nog niet bekend.

26

McDonalds - prijswinnend design

Coolsingel 44 – hoek Meent Coolsingel

Zoals je wellicht al hebt gezien zijn bijna alle paviljoens verdwenen. Bij het Stadhuisplein om de zichtlijn vanaf de Lijnbaan op het Stadhuis te herstellen.

Het McDonalds paviljoen is indirect nog gelinkt aan de tijd dat er noodwinkels stonden op de Coolsingel. Er zit een erfpacht op deze plek tot 2055. De vervanging van het oude McDonalds paviljoen, werd ingegeven door de herinrichting van de Coolsingel.
Mei architects & planners (eerder verantwoordelijk voor de renovatie van de Lijnbaan) kreeg opdracht van McDonald's om op de bestaande locatie een nieuw paviljoen te ontwerpen met een uitstraling die past bij de Coolsingel en de rijke historische omgeving. Het nieuwe gebouwvolume is door Mei zo getailleerd en geleed dat het achtergelegen monumentale postkantoor weer zichtbaar is. Het gebouw heeft een zo compact mogelijke kern met daaromheen een glazen gevel van 6,20 meter hoge, ontkleurde glaspanelen. Dankzij een volledige transparante entreelobby, met ingangen aan drie zijden, loopt de openbare ruimte als het ware door in het gebouw.

Om de verbinding met de stad nog sterker te maken is het terras met dezelfde meubels ingericht als op andere openbare plekken in Rotterdam.
De balie en de open keuken zijn op de begane grond. Een stalen wenteltrap leidt vanuit de lobby naar het restaurantgedeelte op de eerste verdieping. Vanaf hier heb je een prachtig uitzicht op de Coolsingel.

Een stralend paviljoen – overdag én 's nachts
24/7 open. Net als de historische gebouwen in de directe omgeving, zoals het voormalige Postkantoor, het Stadhuis en het Atlanta Hotel, is het paviljoen voorzien van een rijk bewerkte gevel. Er is gekozen voor uitvoering in één materiaal: goudkleurig geanodiseerd aluminium. Dit warm en chique ogende materiaal is hufterproof en duurzaam. *Bekijk het eens van dichtbij, en van alle kanten. Denk hierbij gerust aan evenementen en inhuldigingen ;)*

Wereldberoemd
Het project kreeg in 2015 de internationale Architectuur en Design prijs en in 2016 de German Design Award in de categorie Excellent Communications Design – Retail Architecture.

Juni 2021 ©Art Index Rotterdam

POST Rotterdam - Coolsingel 42

Decennia lang voegde het voormalige postkantoor veel bedrijvigheid toe aan het centrum.

POST Rotterdam is de naam van de herontwikkeling van het voormalige postkantoor (1923 – architect Gustav Cornelis Bremer). Het rijksmonument wordt getransformeerd tot een 5-sterren Kimpton hotel met twee publiek toegankelijke centrale hallen met winkels, bars en restaurants.

Aan de achterzijde van het bestaande postkantoor komt op de expeditie-hof aan de Rodezand een 155 meter hoge woontoren. De rustige Rodezand wordt in de toekomst vast levendiger door POST Rotterdam. Het ontwerp is van het New Yorkse architectenbureau ODA i.s.m. Braaksma en Roos in opdracht van de OMNAM Investment Group. Bouwer BESIX start in 2021 met de bouw.

27

It's Never Too Late to Say Sorry (2011) Michael Elmgreen (Denemarken, 1961) en Ingar Dragset (Noorwegen, 1968)

(SIR) Coolsingel 42, op trottoir

In 2011 exposeerden Elmgreen & Dragset met een solo-expositie The One and The Many in de Onderzeebootloods op het RDM-terrein, op uitnodiging van het Havenbedrijf Rotterdam en Museum Boijmans Van Beuningen.

It's never too late to say sorry
In opdracht van SIR maakten zij deze performancesculptuur voor de Coolsingel die inhaakt op de conventies van de kunstwereld. In een vitrine, staat geen kunstwerk, maar een megafoon waarmee een zowel persoonlijk, politiek, als alledaags appél aan het terloops passerende publiek wordt gedaan. Gedurende de eerste twee jaar (2011-2013) verscheen er dagelijks een man bij deze vitrine, opende het deurtje, pakte de megafoon eruit en schalde over de Coolsingel:
"It's never too late to say sorry!"

Sinds 2014 vindt de performance wekelijks plaats op woensdag om 12 uur.

Op 26 mei 2021 hervatte performer/kunstenaar Wim Konings (op zijn 10-jarig jubileum) zijn schone taak. Klokslag 12 uur roept hij door de grote glimmende megafoon de magische boodschap "It is never too late to say sorry". Hij houdt zich aan een strikt protocol, registreert details in een logboek na iedere performance en maakt wekelijks de vitrine schoon. *Zijn performance op woensdagmiddag is écht een aanrader om mee te maken!*

Het Scandinavische duo Michael Elmgreen en Ingar Dragset werd bekend met een serie werken getiteld Powerless Structures, waarin ze conventies van de stereotype white cube als tentoonstellingsruimte op de hak namen, door galerieruimten tentoon te stellen die op hun kop waren gezet, in de grond verzonken of aan het plafond hingen.
Wellicht ken je ze ook van hun Prada-winkel in de woestijn in 2005. Ze wonnen de wedstrijd van de Duitse Bondsregering voor het maken van een monument voor de onder het nationaalsocialisme vervolgde homoseksuelen, dat sinds mei 2008 in Berlin-Tiergarten staat.

Juni 2021 ©Art Index Rotterdam

28

Stadhuis

Coolsingel 40-44, rondom en tijdens kantooruren in de binnentuin

Het Rotterdamse stadhuis is gebouwd tussen 1914-1920 naar ontwerp van Henri Evers.
Zowel in het exterieur als in het interieur van het stadhuis is een grote hoeveelheid beeldhouwkunst verwerkt, om de historie en grootsheid van de wereldhavenstad Rotterdam uit te drukken. De toenmalige burgemeester Zimmermann had een belangrijke invloed op het programma. Evers gaf in zijn ontwerpen aan, waar de beelden geplaatst moesten worden en beeldhouwers als T. Dupuis, S. Miedema, A. Odé, A. Leeflang en J. Keller maakten de ontwerpen ervoor. De rijke inventaris van het stadhuis is geheel betaald uit particuliere schenkingen. Als eerbetoon aan de architect werd in 1923 een bronzen borstbeeld van Henri Evers - door Johan Keller - opgesteld in de centrale hal.

Hommage aan Jan van Munster

Tijdens de herinrichting van de Coolsingel is metrostation Stadhuis aangepakt, zodat het voldoet aan de huidige veiligheids- en capaciteitseisen. Aansluitend is de buiten-ruimte voor het Stadhuis op het nieuwe plan aangepast.
Het bovengrondse obstakel van de ondergrondse atoombunker is in 2017 verwijderd, zodat het nieuwe dak onder het maaiveld blijft. Daarmee verdween een markant kunstwerk 'De Nooduitgang' van Jan van Munster uit 1975 en ontstond er weer zicht op het Timmerhuis. De bunker, waar ooit de belangrijkste PTT-mensen internationale communicatie konden verzorgen in crisistijd, kan nog ondergronds worden bereikt vanaf het naast-gelegen Postkantoor.

Doen

Er is zoveel te ontdekken dat een rondgang om het gebouw en tijdens kantooruren natuurlijk ook door de verborgen binnentuin, écht een aanrader is.
Johan van Oldenbarnevelt (1547 – 1619) geldt als de belangrijkste staatsman die de Republiek der Verenigde Nederlanden gekend heeft. Het beeld staat in een nis onder de burgemeesterskamer en is gemaakt door Charles van Wijk (1875 – 1917) & Arend Odé (1865 – 1955). Het is een geschenk van de stadhuis in 1920. Het toenmalige wethouder mr. S. Muller bij de oplevering van het nieuwe zijn in Rotterdam. Het beeld vormt in combinatie met het beeld van Hugo de Groot een ensemble. Het is een beeldbepalend element voor het stadhuis.

Hugo de Groot (1583 – 1645) was staatsman, jurist en schrijver. Zijn curator was Van Oldenbarnevelt. In 1618 werd De Groot officieel, officieel omdat hij de religie van de staat ondermijnde en verdeeldheid zaaide tussen de provinciën. Het standbeeld Hugo de Groot is een klassiek beeld en gemaakt door beeldhouwer Auke Hettema (1927-2004).

29

Tor und Stele (1994)
Günther Förg

(SIR) Doelstraat 253, op bestrating

Tor und Stele is een kunstwerk dat naar zijn historische omgeving verwijst. Het werk bestaat uit drie delen: een Tor (poort), een rechthoekige poort uit zwart, glad gepolijst natuursteen, die herinnert aan de Arc de Triomphe en de Brandenburger Tor; een Stèle (oorspronkelijk een Griekse grafzuil), een bronzen sculptuur met een platte bovenkant in de vorm van een obelisk, die hoort bij de klassieke stoffering van grootstedelijke pleinen; en diverse rechthoekige vlakken van bruingele tegels op de grond, waarlangs ouderwets aandoende lantarens staan, die het pleingevoel versterken.

De verschillende onderdelen zijn in de lengte van elkaar geplaatst. De plaats waar het werk staat is een stukje niemandsland schuin achter het Stadhuis, ontstaan toen een deel van het Hoofdbureau van Politie werd afgebroken. Förg heeft het corridor-achtige karakter van de Doelstraat versterkt. De kunstenaar liet zich inspireren door klassieke triomfbogen, stèles en obelisken. Bij wijze van inscriptie heeft Förg in zijn Stèle sporen van bewerking zichtbaar gelaten in het oppervlak van het brons, een persoonlijk handschrift, dat contrasteert met de monumentale benadering van de ruimte. De elementen van het kunstwerk doen ook denken aan stedenbouwkundige monumenten uit de barok of negentiende eeuw. Maar doordat Förgs monument in een restruimte staat, fungeert het werk als een parodie op de monumentaliteit en verwijst het werk naar de leegheid van groots opgezette pleinen in de omgeving.

De Duitse kunstenaar Günther Förg maakte naam met abstracte schilderijen, maar werkte ook als fotograaf, beeldhouwer, graficus en interieurarchitect. Hij ontwierp bijvoorbeeld het plafond met neonornamenten van het KUNSThal café (Museumpark/Westzeedijk). In 1992 was hij deelnemer aan Documenta in Kassel. Vanaf 1999 tot aan zijn dood in 2013 was hij hoogleraar aan de Akademie der Bildenden Künste München. Zijn werk is in vele collecties vertegenwoordigd

Juni 2021 ©Art Index Rotterdam

30

Nieuwe Delftse Poort (1995)
Cor Kraat

(BKOR) Galerij 15, op trottoir

Rond 1373 was er al sprake van een Delftse Poort. In 1545 werd de poort vervangen door een nieuw exemplaar. Vanaf de bouw in 1768 was de Delftse Poort, naar ontwerp van architect Pieter de Swart, het bekendste bouwwerk in de stad. Eind jaren dertig van de vorige eeuw werd de poort voor de herinrichting van het Hofplein verplaatst. Tijdens het bombardement in 1940 werd de Delftse Poort vernietigd.

Kraat maakte een staalconstructie, die aan alle zijden open is en plaatste het op de oorspronkelijke locatie. Het bouwwerk oogt als een driedimensionale grafische tekening. De neoklassieke vooroorlogse poort lag ten grondslag aan zijn ontwerp. De poort met het karakter van een kunstwerk in aanbouw, staat symbool voor het feit dat Rotterdam nog steeds aan het bouwen is. Op de oude poort stonden vier personificaties: de personificatie van Handel en Verkeer, de Stedenmaagd, de Maas en de Rotte. Deze figuren keren gestileerd terug op de moderne poort. Dit beeld laat door de verbeelding van de oude stadspoort het Rotterdam van de 18e eeuw zien. Overblijfselen van de oude Delftse poort staan op sokkels. Kijk eens naar de verbrande huid.

Cor Kraat volgde zijn opleiding aan de Rotterdamse Academie van Beeldende Kunsten. Van 1979 tot 1992 werkte hij in het kunstenaarscollectief Kunst & Vaarwerk met Hans Citroen en Willem van Drunen. Kunst & Vaarwerk legde zich toe op monumentale kunst in de stad. In deze route zit nog een werk van Kraat, No 23 – Langs de Maas, ode aan Jaap Valkhoff (1998)

Katalysator

De intentie van de gemeente Rotterdam om de buitenruimte van de stad te verbeteren gaat verder. Het vastgoed aan de Coolsingel en de plinten worden verbeterd en/of herontwikkeld. Het voormalige postkantoor wordt POST Rotterdam, met een wolkenkrabber, de tegenoverliggende naoorlogse bebouwing No 75 wordt na het bijstellen van het bestemminsplan wellicht vernieuwd, Het Atlanta hotel wordt gerestaureerd met het Grand Café Atlanta, WTC-beurs krijgt een gevelvernieuwing. De Coolse Poort (HART 010) wordt vernieuwd en de Robecotoren heeft een nieuwe plint. Voor de aansluiting hier in de buurt van De Pompenburg is nieuwbouw en renovatie voorzien.

Het blijft een proces.
Een ding is zeker, tegen de tijd dat het vastgoed aan de Coolsingel is verbeterd, zijn de trottoirs in mozaïek natuursteen betegeld!

Colofon DIY COOLsingel ART WALK:

Editie: 4, juni 2021
©2021 : Art Index Rotterdam

In opdracht van: CBK Rotterdam
#CBKRDAMMAAKTMOGELIJK

In opdracht van:	CBK Rotterdam #CBKRDAMMAAKTMOGELIJK
Concept, tekst, foto's:	Anne-Marie Ros – Art Index Rotterdam
Ontwerp, foto's:	Erika Vati – Art Index Rotterdam
Oplage:	DIY COOLsingel ART WALK _ coolsingel, is gratis te downloaden PDF wandeling via ArtIndexRotterdam.nl/tours.html
Bronnen:	CBK Rotterdam.nl, Coolsingel - 700 jaar Rotterdam mers en hun stad door Paul de Laar (2017), het Internet
Tip:	Eerbetoon aan een Avenue (2016) – SIR

BKOR/SIR: bij de omschrijving staat of het kunstwerk onderdeel uitmaakt van een collectie.
Zo heeft de gemeente Rotterdam bijvoorbeeld de Stadscollectie. BKOR (Beeldende Kunst & Openbare Ruimte) beheert en vernieuwt deze omvangrijke kunstcollectie in samenwerking met betrokken Rotterdammers, bedrijven en instellingen. BKOR zorgt voor het beheer en onderhoud van ruim 500 kunstwerken van de Rotterdamse Beeldencollectie.
SIR (Sculpture International Rotterdam) is het internationale programma kunst en publieke ruimte van CBK Rotterdam. Het hart van SIR wordt gevormd door meer dan 66 internationale kunstwerken van hoge en gedurfde kwaliteit (beheert door het BKOR - programma van CBK Rotterdam, en Stadsherstel.)

Art Index Rotterdam is een driemaandelijkse geprinte agenda en website voor hedendaagse kunst in Rotterdam gericht op actuele tentoonstelling-opening-expositie-events-informatie, interviews, videoportretten en inspiratie.

Inspiratie
Meld je aan voor de gratis tweewekelijkse nieuwsbrief (in Engels)
via info@artindexrotterdam.nl of volg ons op Instagram @artindexrotterdam
@artinrotterdamtours en Facebook @ArtIndexRdam

Art Index Rotterdam – Bespoke Art Routes & Tours
Onze maandelijkse '10.000 Steps Art Walks' & 'Art Around Town Tours' staan weer op de agenda. Tijdens Rotterdam Art Week 2021 – Routes & Tours by Art Index Rotterdam

Check website en @artinrotterdamtours.
Privé op pad met een kunstgids in Rotterdam, dat kan!
Mail tours@artindexrotterdam.nl